

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ПІД ЧАС ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЇ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Зінаїда НАЗАРЕЦЬ,
методист НМЦ ПТО у Харківській області

ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом професійної освіти, професійним та/або міжнародним стандартом (за наявності), та/або договором про надання освітніх послуг, а також потребам зацікавлених сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти (п.18. Загальних положень Закону України «Про професійну освіту»).

ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 45 НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ» СКЛАДОВИМИ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ Є:

- ✓ система забезпечення якості у закладах професійної освіти (внутрішня система забезпечення якості професійної освіти);
- ✓ система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти;
- ✓ система забезпечення якості в діяльності органів управління, установ і органів, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості професійної освіти.

Підписано Закон «Про професійну освіту»: що це означає

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

ОДНИМ ІЗ ІНСТРУМЕНТІВ, ПРОЦЕДУРИ ТА ЗАХОДАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ Є **МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ**, ЯКИЙ ЩОРОКУ ПРОВОДИТЬ НМЦ ПТО У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**2024/
2025**

ПРОВЕДЕНО

зовнішнє оцінювання навчальних досягнень із **9 професій**
(у минулому навчальному році було охоплено **11 професій**):

- «Електрогазозварник»,
- «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва»,
- «Кухар»,
- «Штукатур»,
- «Маляр»,
- «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів»,
- «Кравець»,
- «Перукар (перукар модельєр)»,
- «Кондитер».

МОНІТОРИНГОВИМ ДОСЛІДЖЕННЯМ БУЛИ ОХОПЛЕНІ УСІ 22 ЗП(ПТ)О ОБЛАСТІ

Виконували тестові завдання 2388 здобувачів освіти, що складає 93,7% від запланованих – це на 0,8% вище минулорічного показника.

Найбільше представництво здобувачів професійної освіти при виконанні тестових завдань 99,1% – з професії «Кухар», найменше – 86% – з професії «Кравець», що на 2,3% вище минулорічного показника, який було зафіксовано з професії «Маляр».

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКОНАННІ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З ПРОФЕСІЙ, З ЯКИХ ПРОВОДИЛОСЬ ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- % участі здобувачів освіти, що виконали завдання
- Фактична кількість здобувачів освіти, що виконали завдання
- Планова кількість здобувачів освіти

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАСВІДЧИЛИ, ЩО НАЙВИЩИЙ ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (ДОСТАТНЬОГО ТА ВИСОКОГО РІВНЯ) ПОКАЗАЛИ ЗДОБУВАЧІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О З ПРОФЕСІЙ:

«КОНДИТЕР»

100% (ДНЗ «Ізюмський регіональний центр професійної освіти»), що **на 1,2% вище** минулорічного показника (ДПТНЗ «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну»)

«МАЛЯР»

80% («ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області»), що **на 16% вище** минулорічного показника (ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області»)

«ШТУКАТУР»

85% («ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж будівництва та промисловості»), що **на 1% вище** минулорічного показника (ДНЗ «Ізюмський регіональний центр професійної освіти»)

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАСВІДЧИЛИ, ЩО НАЙВИЩИЙ ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (ДОСТАТНЬОГО ТА ВИСОКОГО РІВНЯ) ПОКАЗАЛИ ЗДОБУВАЧІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О З ПРОФЕСІЙ:

«ТРАКТОРИСТ-МАШИНІСТ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА»

95% (ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області»), що **на 9% вище** минулорічного показника (ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу» та ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти»);

«СЛЮСАР З РЕМОНТУ
КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ
ЗАСОБІВ»

100% («ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж»), що **на 4% вище** минулорічного показника (Регіональний центр професійної освіти електротехнічних, машинобудівних та сервісних технологій Харківської області та ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти»)

«ЕЛЕКТРОГАЗО-
ЗВАРНИК»

90% («ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж»), що **на 10% нижче** минулорічного показника вищеназваного закладу

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАСВІДЧИЛИ, ЩО НАЙВИЩИЙ ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (ДОСТАТНЬОГО ТА ВИСОКОГО РІВНЯ) ПОКАЗАЛИ ЗДОБУВАЧІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О З ПРОФЕСІЙ:

«КУХАР»

100% (ДНЗ «Харківське вище професійне училище №6»), що **на 5% вище** минулорічного показника (ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти»)

«ПЕРУКАР»

85,4% (ДЗП(ПТ)О «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»), що **на 14,6% нижче** минулорічного показника вищеназваного закладу

«КРАВЕЦЬ»

92,3% (ЗП(ПТ)О «Богодухівський регіональний центр професійної освіти Харківської області»), що **на 3,5% нижче** минулорічного показника (Лозівський центр професійної освіти Харківської області)

НАЙНИЖЧИЙ ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ПОКАЗАЛИ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О З ПРОФЕСІЙ:

«КУХАР»

31,3% (ЗП(ПТ)О «Богодухівський регіональний центр професійної освіти Харківської області»), що **на 31,3% вище** минулорічного показника (ДНЗ «Куп'янський регіональний центр професійної освіти»)

«ТРАКТОРИСТ-МАШИНІСТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»

27% (Лозівський центр професійної освіти Харківської області), що **на 3% вище** минулорічного показника (ДНЗ «Ізюмський регіональний центр професійної освіти»)

«МАЛЯР»

24% (ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище будівництва»), що **на 24% вище** минулорічного показника (ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти»)

НАЙНИЖЧИЙ ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ПОКАЗАЛИ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О З ПРОФЕСІЙ:

«ШТУКАТУР»

13% (Лозівський центр професійної освіти Харківської області), що **на 5% нижче** минулорічного показника вищеназваного закладу

«ЕЛЕКТРОГАЗОЗВАРНИК»

50% (ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж будівництва та промисловості»), що **на 42% вище** минулорічного показника (Центр професійно-технічної освіти №1 м.Харкова)

«СЛЮСАР З РЕМОНТУ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ»

7% (Регіональний центр професійної освіти ресторанного, будівельного та автотранспортного сервісу Харківської області), що **на 2% нижче** минулорічного показника (Центр професійно-технічної освіти №1 м.Харкова»)

НАЙНИЖЧИЙ ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ПОКАЗАЛИ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О З ПРОФЕСІЙ:

«ПЕРУКАР»

3,7% (ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»), що **на 6,3% нижче** минулорічного показника (ДНЗ «Харківське вище професійне училище №6)

«КРАВЕЦЬ»

16% (ДЗП(ПТ)О «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»), що **на 39,6% нижче** минулорічного показника (ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»)

«КОНДИТЕР»

41,9% (ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище будівництва»), що **на 41,9% вище** минулорічного показника (Лозівський центр професійної освіти Харківської області)

Більш детальна інформація щодо охоплення здобувачів освіти моніторинговими обстеженнями та результати зовнішнього оцінювання із предметів професійно-теоретичної підготовки (професійних компетентностей) у розрізі професій та закладів освіти розміщена за посиланням: [Результати зовнішнього оцінювання із предметів професійно-теоретичної підготовки 2024-2025 н.р..pdf](#)

МОНІТОРИНГ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ПІДСУМКАМИ 2024/2025 Н.Р. ПРОВОДИВСЯ ІЗ ПРЕДМЕТІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ, ПРОФЕСІЙНО- ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДКА

З 20 по 30 червня 2025 року методистами НМЦ ПТО у Харківській області було відвідано Державну кваліфікаційну атестацію (далі – ДКА) у 18 ЗП(ПТ)О (охоплено 81,8% закладів освіти).

Під час відвідування методисти вивчали якість проведення та організації завершального етапу освітнього процесу: участь та активність здобувачів освіти у ДКА, наявність усіх навчально-методичних документів, передбачених нормативно-правовими актами та необхідних для якісного проведення ДКА.

У 13 ЗП(ПТ)О ДКА відбулося відповідно до діючих нормативно-правових документів. На іспиті були присутні всі члени комісії на чолі з головою. Під час процедури ДКА здобувачі професійної освіти (по одному) захищали письмову екзаменаційну або творчу роботу з короткою презентацією. В останній день практики була виконана кваліфікаційна пробна робота. Це такі ЗП(ПТ)О:

- Харківський професійний ліцей залізничного транспорту;
- ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж»;
- ДПТНЗ «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну»;
- ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»;
- ДНЗ «Куп'янський регіональний центр професійної освіти»;
- ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти»;
- ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області»;
- ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу»;
- ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»;
- ЗП(ПТ)О «Богодухівський регіональний центр професійної освіти Харківської області»;
- ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»;
- Центр професійно-технічної освіти №1 м.Харкова;
- Лозівський центр професійної освіти Харківської області.

ДКА ПРОВОДИЛАСЬ З ПОРУШЕННЯМ

У всіх інших ЗП(ПТ)О ДКА проводилась з порушення процедури її проведення, що свідчить про відсутність єдиного підходу, тобто системи в роботі на завершальному етапі навчання здобувачів професійної освіти.

ЦЕ ТАКІ ЗП(ПТ)О:

- ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області»;
- ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу»;
- Лозівський центр професійної освіти Харківської області;
- ЗП(ПТ)О «Богодухівський регіональний центр професійної освіти Харківської області»;
- Регіональний центр професійної освіти електротехнічних, машинобудівних та сервісних технологій Харківської області;
- ДНЗ «Ізюмський регіональний центр професійної освіти»;
- ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище будівництва»;
- ДЗП(ПТ)О «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту».

ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЇ

ВИКЛИК 1: ВІДСУТНІСТЬ ЖИВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Однією з найбільших труднощів онлайн-навчання є обмеженість або повна відсутність безпосереднього (очного) спілкування між педагогом та здобувачем професії.

Онлайн-навчання стало невід'ємною частиною професійної освіти нашого регіону за останні роки. Воно відкрило нові можливості, але й поставило перед нами значні виклики.

ЦЕ ПРИЗВОДИТЬ ДО:

- втрати емоційного контакту, що є ключовим для побудови довіри та підтримки інтересу до навчання;
- зниження мотивації та залученості, оскільки учневі бракує енергії групової динаміки та миттєвого зворотнього зв'язку;
- ускладнення невербального спілкування, яке часто передає більше інформації, ніж слова, особливо під час демонстрації практичних навичок.

ВИКЛИК 2: ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ ТА НЕРІВНІСТЬ ДОСТУПУ

НЕРІВНИЙ ДОСТУП ДО ТЕХНОЛОГІЙ

Не всі студенти мають доступ до стабільного високошвидкісного інтернету або сучасних гаджетів, що створює «цифрову прірву» та перешкоджає повноцінному навчанню.

ПРОБЛЕМИ З ПЛАТФОРМАМИ

Складність використання різноманітних навчальних платформ, їхня несумісність або часті технічні збої можуть значно ускладнити освітній процес та викликати розчарування.

НЕДОСТАТНЯ ТЕХНІЧНА ПІДТРИМКА

Брак оперативної технічної підтримки для студентів і педагогів під час виникнення проблем може перетворити онлайн-урок на джерело стресу.

ВИКЛИК 3: ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

ЕФЕКТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ
ЗНАНЬ В ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ
Є СКЛАДНОЮ ЗАДАЧЕЮ.
ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ЧАСТО
ВИЯВЛЯЮТЬСЯ
НЕЕФЕКТИВНИМИ, ЩО
ПРИЗВОДИТЬ ДО:

- Необ'єктивності оцінок через високий ризик списування, доступ до сторонніх ресурсів або допомоги ззовні.
- Складнощі у перевірці реальних практичних навичок, що особливо критично для професійної освіти, де потрібна демонстрація вмінь.
- Відсутності персоналізованого зворотнього зв'язку, який допомагає студентам зрозуміти свої помилки та покращити результати.

ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

Застосування інноваційних підходів та цифрових інструментів може значно покращити залученість студентів та ефективність навчання.

Інтерактивні дошки

Платформи на кшталт Lino або Miro ідеально підходять для мозкового штурму, спільної роботи та дискусій, роблячи процес більш динамічним.

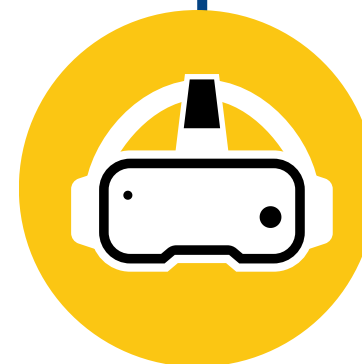
Тематичні аватарки

Створення персоналізованих або тематичних аватарок допомагає залучити студентів, створити невимушену атмосферу та покращити взаємодію.

Ігрові елементи (гейміфікація)

Для молодших студентів поєднання теорії з практикою через ігрові завдання та змагання значно підвищує інтерес та запам'ятовування матеріалу.

VR/AR для практики

Використання віртуальної та доповненої реальності дозволяє студентам відпрацьовувати практичні навички у безпечному, імітованому середовищі.

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ОСНОВНИХ ВИКЛИКІВ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

- ✓ **Оберіть єдину платформу**
Вибір і послідовне використання однієї стабільної навчальної платформи для всього курсу спростить навігацію та взаємодію для студентів.
- ✓ **Надавайте чіткі інструкції студентам**
Детальні покрокові інструкції щодо технічних аспектів, використання інструментів та правил поведінки на онлайн-заняттях є обов'язковими.
- ✓ **Підтримуйте регулярний зворотній зв'язок**
Забезпечте постійний та конструктивний зворотній зв'язок зі студентами, щоб вони відчували підтримку та розуміли свій прогрес.
- ✓ **Підтримуйте мотивацію**
Використовуйте різноманітні методи для підтримки мотивації: індивідуальні консультації, групові проекти, цікаві завдання та визнання успіхів.

- ✓ **Розвивайте цифрові компетенції**
Постійне вдосконалення цифрових навичок педагогів студентів є ключовим для успішної адаптації до швидко мінливого освітнього ландшафту.
- ✓ **Використовуйте VR/AR технології**
Використання віртуальної та доповненої реальності відкриває нові горизонти для відпрацювання практичних навичок, створюючи імерсивне та безпечне середовище.
- ✓ **Використовуйте персоналізовані освітні траєкторії**
Адаптивні навчальні системи дозволяють створювати індивідуальні освітні траєкторії, враховуючи потреби, темп та здібності кожного студента.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- ✓ Сформувати робочі групи для аналізу причин низьких показників результатів навчання.
○
- ✓ Провести глибокий аналіз причин низької якості успішності.
○
- ✓ Розробити заходи щодо усунення даних причин.
○
- ✓ Забезпечити використання педагогічними працівниками сучасних інтерактивних методів навчання та сучасного інструментарію вимірювання результатів навчання.
○
- ✓ Постійно здійснювати функціонування сукупності умов, процедур і заходів у ЗП(ПТ)О, які забезпечать ефективність освітніх та управлінських процесів, що безпосередньо впливатимуть на якість результатів навчання студентів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЯКІСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ДКА (ПКА)

Для якісної організації та проведення процедури ДКА (ПКА) необхідно здійснювати:

- *інформаційний супровід процедури ДКА через Google Classroom, де розміщувати завдання, критерії оцінювання та розклад ДКА, що забезпечить прозорість і доступність інформації для здобувачів освіти;*
- *чітку організацію та злагоджену роботу комісії (оголошення членів комісії, проведення інструктажу з охорони праці, продуктивна комунікація між педагогами та здобувачами освіти);*
- *використання сучасних педагогічних технологій (онлайн-тестування (TestPad, Google Forms) з предметів професійно-теоретичної підготовки, як правило, після завершення теоретичного навчання, та інтерактивних сервісів (WordWall));*
- *документальне та інформаційне забезпечення ДКА (наявність підсумкових відомостей атестації здобувачів освіти з усіх предметів, документи про виконання кваліфікаційної пробної роботи, кваліфікаційні характеристики, щоденники проходження виробничої практики);*
- *консультування здобувачів професійної освіти щодо проходження процедури ДКА, особливо студентів з особливими освітніми потребами.*